

Vragen commissie Mens en Samenleving Voorschoten d.d. 23-11-2017

Alternatief beschut werk

In artikel 9 onder lid 4 staat 'alternatief beschut werk' benoemd als een voorziening die het college kan aanbieden tot het moment dat de dienstbetrekking beschut werk aanvangt. Dit is een fout in de verordening. Uitgangspunt voor het opstellen van de Re-integratieverordening Voorschoten is de besluitvorming die medio 2016 heeft plaatsgevonden in de raad van Voorschoten. Onderdeel van dat besluit is om alternatief beschut werk niet aan te bieden. Om deze reden bevat de Re-integratieverordening van de gemeente Voorschoten geen artikel 9a 'Alternatief beschut werk', zoals dit bij de verordening van de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Wassenaar wel het geval is. De Re-integratieverordening is aangepast door 'alternatief beschut werk' uit artikel 9 lid 4 te halen.

Notitie Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR): Weten is nog geen doen.

In de commissie M&S is gevraagd of het college mogelijkheden ziet om de adviezen van de WRR uit het rapport 'Weten is nog geen doen' te verwerken in de Re-integratie- en de Afstemmingsverordening. In haar advies vraagt de WRR aandacht voor realistische verwachtingen van de overheid over het vermogen van inwoners om te handelen. Hierbij gaat het vooral om het niet-cognitieve vermogen (doenvermogen) van inwoners. Handelen wordt niet alleen bepaald door de rationele keuzes die inwoners maken, maar ook door de mate van zelfcontrole, temperament, optimisme, gezondheid en stress. Deze eigenschappen zijn in sommige gevallen maar voor een deel leerbaar en zijn bij iedereen verschillend.

De Afstemmingsverordening voorziet in de mogelijkheid om te korten op de uitkering indien iemand zijn verplichting niet nakomt of zich zeer ernstig misdraagt. In artikel 2 is opgenomen dat de maatregel wordt afgestemd op de mate waarin belanghebbende de gedraging kan worden verweten en op de omstandigheden waarin belanghebbende verkeert. In het tweede lid is de hoofdregel neergelegd: het college dient een op te leggen maatregel af te stemmen op de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid. Deze bepaling brengt met zich dat het college bij elke op te leggen maatregel zal moeten nagaan of gelet op de individuele omstandigheden van de betrokken uitkeringsgerechtigde afwijking van de hoogte en de duur van de voorgeschreven standaardmaatregel geboden is.

Dit betekent dat het college bij het beoordelen of een maatregel moet worden opgelegd, en zo ja welke, telkens de volgende drie stappen moet doorlopen:

Stap 1: vaststellen van de ernst van de gedraging.

Stap 2: vaststellen van de mate van verwijtbaarheid.

Stap 3: vaststellen van de omstandigheden van de uitkeringsgerechtigde.

Wat betreft de beoordeling van de mate van verwijtbaarheid wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 6. Indien het college vanwege de persoonlijke omstandigheden van belanghebbende in het geheel geen verlaging wil toepassen kan dit op grond van dringende redenen, zie toelichting bij artikel 6. Bij matiging van de opgelegde maatregel wegens persoonlijke omstandigheden worden die persoonlijke omstandigheden bedoeld die los staan van de gedraging, maar die individualisering rechtvaardigen. Hiervan bijvoorbeeld in de volgende gevallen aan de orde zijn:

- 1. het afzien van een forse verlaging indien de belanghebbende is opgenomen in een traject schuldhulpverlening. Het hebben van schulden hoeft overigens alleen dan beschouwd te worden als een reden om een lagere verlaging toe te passen, als in de maanden waarin de verlaging wordt toegepast ook daadwerkelijk op die schulden wordt afgelost.
- 2. sociale omstandigheden.

Voordat een maatregel wordt opgelegd, wordt belanghebbende gehoord. Dit betekent dat belanghebbende zijn verhaal en zienswijze op de gebeurtenis naar voren kan brengen. De zienswijze van belanghebbende wordt meegenomen in de afweging voor het opleggen van een maatregel.

Aanvullend daarop is in de Afstemmingsverordening een hardheidsclausule opgenomen. Op basis van de hardheidsclausule kan besloten worden geen of een lagere maatregel op te leggen, indien een maatregel leidt tot een situatie die buiten de sociale aanvaardbare normen ligt. Van de

hardheidsclausule kan ook gebruik worden gemaakt als de misdraging niet voortkomt uit een beperking van het doenvermogen, maar de maatregel wel leidt tot een zeer onwenselijke situatie die niet rechtvaardig is ten opzichte van het verwijtbare gedrag.

In artikel 18 lid 11 van de Participatiewet is opgenomen dat een college de verlaging van de uitkering kan herzien zodra uit de houding of gedraging is gebleken dat belanghebbende zijn verplichten nakomt. Dit geeft de mogelijkheid aan mensen om terug te komen op hun acties.

In de Re-integratieverordening is bepaald welke instrumenten de gemeente kan inzetten om mensen aan het werk te helpen. De verordening biedt een uiteenlopend aanbod voor alle verschillende doelgroepen. Het traject dat wordt aangeboden is afhankelijk van de mogelijkheden van kandidaten en de afstand tot de arbeidsmarkt. De omstandigheden van de kandidaat zijn hierin bepalend, zoals het voorbeeld van de schuldenproblematiek dat hierboven is benoemd. In sommige situaties zijn de omstandigheden van dien aard dat re-integratie naar werk helemaal niet meer tot de mogelijkheden behoort. In dat geval wordt bekeken wat vanuit de WMO kan worden aangeboden om inwoners te helpen.

Hardheidsclausule in Verordening Loonkostensubsidie en Verordening tot tweede wijziging van de Afstemmingsverordening.

In de Verordening Loonkostensubsidie en de Verordening tot tweede wijziging van de Afstemmingsverordening zijn geen hardheidsclausules opgenomen. De Verordening tot tweede wijziging van de Afstemmingsverordening is een wijziging op de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Voorschoten 2015. In de Afstemmingsverordening uit 2015 is wel een hardheidsclausule opgenomen. Deze verordening blijft rechtsgeldig. Met de verordening tot tweede wijziging van de Afstemmingsverordening wordt alleen de letter E gewijzigd naar de letter D. Inhoudelijk verandert er niets aan de Afstemmingsverordening uit 2015. In de Verordening tot tweede wijziging van de Afstemmingsverordening is geen hardheidsclausule opgenomen, omdat de hardheidsclausule in de Afstemmingsverordening uit 2015 niet wijzigt. De hardheidsclausule zoals opgenomen in de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Voorschoten 2015 blijft van kracht.

In de Verordening Loonkostensubsidie is geen sprake van een hardheidsclausule, omdat zowel de doelgroep van de loonkostensubsidie als de hoogte van de loonkostensubsidie vanuit landelijke wetgeving is bepaald. Het is niet mogelijk om hiervan af te wijken. Verder is in de verordening opgenomen op welke wijze de gemeente de loonwaarde vaststelt. Dit gebeurt aan de hand van een regionaal ingekochte loonwaarde methodiek. Een eenduidige methodiek voor het vaststellen van de loonwaarde is noodzakelijk om te waarborgen dat de hoogte van de subsidieverlening aan werkgevers bij alle gemeenten in de regio hetzelfde wordt bepaald. Dit zorgt ervoor dat werkgevers niet met verschillende regelingen te maken krijgen indien zijn inwoners uit verschillende gemeenten in dienst nemen.

Afstemmingsverordening: ‘tekortschietend besef’

In de Afstemmingsverordening is opgenomen dat een maatregel kan worden opgelegd indien er sprake is van een tekortschietend besef. Dit verwijst naar de bepaling in de Participatiewet dat aan het recht op een uitkering de verplichting ‘van het tonen van voldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan’ is verbonden (artikel 18, tweede lid Participatiewet). De term ‘tekortschietend besef’ is een algemene omschrijving van een situatie waarbij als gevolg van handelen of nalaten van belanghebbende, hij of zij (zelf) niet meer kan voorzien in zijn eigen bestaan.

In artikel 18 van de Participatiewet staat omschreven wat kan worden verstaan onder het begrip tekortschietend besef van verantwoordelijkheid. Hierbij kan worden gedacht aan de situatie dat belanghebbende heeft nagelaten bepaalde voorzorgsmaatregelen te treffen, waardoor hij als het ware zelf bepaalde bestaansrisico's over zich afroept. Zo kan doorgaans redelijkerwijs van iemand worden verwacht dat hij zich verzekert tegen ziektekosten of tegen bepaalde calamiteiten. Verder mag worden verwacht dat iemand zichzelf niet nodeloos in bijstandsbehoevende omstandigheden brengt, bijvoorbeeld door het doen van bepaalde uitgaven, of het nalaten van bepaalde financiële reserveringen. Hierbij is ook de periode voor de aanvraag van een uitkering van

belang. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer iemand te snel heeft ingeteerd op zijn vermogen waardoor hij eerder een beroep moet doen op uitkering.

Een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan uit allerlei gedragingen blijken, zoals:

- een onverantwoorde besteding van vermogen;
- geen of te late aanvraag doen voor een voorliggende voorziening;
- het niet nakomen van de verplichting tot instellen alimentatievordering;
- het voorafgaand aan de bijstandsverlening niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid of dienstbetrekking in WSW verband.

Inwerkingtreding verordening Loonkostensubsidie

De mogelijkheid tot het inzetten van forfaitaire loonkostensubsidie en de mogelijkheid voor flexibele termijnen voor de loonwaardebepaling is formeel per 1 februari 2017 in werking getreden. De gemeentelijke verordening sluit aan bij de landelijke datum van inwerkingtreding.

Kanttekeningen van de Klankbordgroep

De Klankbordgroep heeft een aantal kanttekeningen opgenomen in het advies over alternatief beschut werk. Deze opmerkingen zijn niet opgenomen voor de gemeente Voorschoten, omdat de gemeente Voorschoten geen alternatief beschut werk aanbiedt. Als de gemeente Voorschoten in de toekomst ervoor kiest deze voorziening wel aan te bieden dan zal hiervoor aansluiting worden gezocht met de bepalingen van de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Wassenaar. Op dat moment volgt een inhoudelijke wijziging van de Re-integratieverordening. Als hier sprake van is dan zal het college op voorhand de opmerkingen van de Klankbordgroep over Artikel 9a Participatievoorziening alternatief beschut werk meenemen. Daarnaast zal de cliëntenraad van Voorschoten opnieuw om een advies worden gevraagd betreft de inhoudelijke wijziging tot het opnemen van alternatief beschut werk in de Re-integratieverordening.

Overgangsrecht van 12 maanden in de Re-integratieverordening verlengen

De overgangsbepaling is van toepassing op toegekende voorziening die op basis van de nieuwe verordening moeten worden beëindigd. Hier is geen sprake van bij het vaststellen van de nieuwe verordening. Met de nieuwe verordening wordt beschut werk toegevoegd aan de voorzieningen die het college kan aanbieden. Er zijn geen voorzieningen uit de Re-integratieverordening gehaald. Het verlengen van deze bepaling heeft dan ook geen toegevoegde waarde in de praktijk.